

Afekt niepomyślany i pomyślany - interwencje kształtujące zdolność do mentalizacji i uprawomocnienia u młodzieży

Mentalizowanie, czyli zdolność do wnioskowania na temat własnych i cudzych stanów psychicznych, sprzyja skutecznej samoregulacji. Natomiast trudności w mentalizacji wiążą się z częstszym stosowaniem przez nastolatków nieadaptacyjnych strategii regulacyjnych, trudnościami interpersonalnymi, podejmowaniem zachowań impulsywnych (w tym agresywnych), a także zwiększonym ryzykiem prób samobójczych (Doba i in., 2025; Schaarsberg i in., 2026).

Dla rozwoju zdolności mentalizacyjnych kluczowe znaczenie ma umiejętność rozpoznawania przez rodziców sygnałów wysyłanych przez dziecko oraz adekwatnego, responsywnego reagowania na nie. Tego rodzaju doświadczenia sprzyjają budowaniu świadomości znaczenia stanów wewnętrznych dla przebiegu procesów intrapsychicznych i interpersonalnych (Salavou i in., 2026).

Z kolei zarówno celowe, jak i nieświadome unieważnianie stanów dziecka (a następnie nastolatka), czyli ich ignorowanie, trywializowanie czy odrzucanie – może prowadzić do rozwoju braku ufności wobec własnych doświadczeń (Linehan, 2010) oraz świata zewnętrznego (Jurist i Pizziferro, 2025).

Podczas warsztatów uczestnicy zapoznają się z praktycznymi interwencjami ukierunkowanymi na rozwijanie u młodzieży umiejętności mentalizowania, wywodzącymi się głównie z terapii opartej na mentalizacji oraz terapii dialektyczno-behawioralnej, a także ze sposobami walidacji emocji bez wzmacniania zachowań problemowych (Cierpiałkowska i Grzegorzewska, 2023).

Bibliografia

Cierpiałkowska, L., Grzegorzewska, I. (2023). Zaburzenie osobowości borderline u młodzieży. Diagnostyka, terapia, profilaktyka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Doba, K., Debbané, M., Auger, E., Nandrino, J. L. (2025). Suicide risk, mentalizing and emotion regulation in adolescents: The role of maternal maladaptive emotion regulation. *Journal of Affective Disorders*, 374, 342-349.

Jurist, E., Pizziferro, M. (2025). Epistemic trust, epistemic vigilance, and epistemic injustice: Three interrelated constructs that are applicable to psychodynamic clinical work. *Psychoanalytic Psychology*, 42(4), 238–246. <https://doi.org/10.1037/pap0000550>

Klein Schaarsberg, R. E., van Agten, J., de Jong, D., van Haeringen, S. L., van Dam, L., Staaks, J. P., ...

Popma, A. (2026). Mentalization and externalizing behavior from early adolescence to young adulthood: A meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 182(C).

Salavou, V., Papanikolaou, K., Pehlivanidis, A., Giannakopoulos, G. (2026). Mentalization and Emotion Regulation in Adolescent Attachment: A Scoping Review. *Children*, 13(3), 420.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Prof. dr hab. Cierpialkowska Lidia (UAM, UZ)

Kubiak-Frątczak Aleksandra (UZ)

Afiliacja

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Uniwersytet Zielonogórski

Coaching rodzicielski – narzędzia pracy z rodzicami inspirowane terapią systemową

Warsztaty powstały z myślą o specjalistach, którzy w swojej pracy wspierają rodziców. Często w gabinecie spotykam rodziców, którzy przeczytali już wiele książek i poradników, byli na wielu warsztatach, a mimo to w wychowywaniu wciąż towarzyszy im poczucie bezradności i bezsilności. Niektórzy mówią „ale ja to wszystko wiem, a wciąż popełniam te same błędy i wciąż mogę porozumieć się z każdym, tylko nie z własnym dzieckiem”. Na warsztatach proponuję głębszą refleksję nad tym co działa, a co nie. Głównym celem warsztatów jest pomoc w rozwijaniu szeroko rozumianych kompetencji rodzicielskich, spojrzenie na rodziców jako część rozwiązania a nie część problemu.

Podjęmowane zagadnienia:

- podstawy systemowej praktyki doradczej
- zasoby rodziców i rodzin
- przekonania na temat wychowywania, także te fałszywe
- granice w rodzinie i te stawiane dziecku
- nadawanie znaczeń zachowaniom dzieci, ich wpływ na przeżywane emocje
- analiza lęków rodzicielskich
- autorytet rodzicielski – wzmocnienie głosu i obecności rodzica

Słowa kluczowe: systemowa terapia rodzin, wsparcie, zasoby, coaching rodzicielski

Bibliografia

Chrzastowski, S. (2022). Nie tylko schemat. Praktyka systemowej terapii rodzin.

Gulczyńska, A., Rotberg, I. (2020). Ponowoczesne modele pomagania. Przykłady koncepcji i

Zastosowania (red.).

Omer, H. (2004). Non – Violent Resistance: A New Approach to Violent and Self – destructive Children.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Izabela Bancewicz - Mikulewicz

Afiliacja

Fundacja Mental Sfera

Czy ICD-11 „widzi” rozwój? Rozwojowa perspektywa diagnozy dzieci i młodzieży

Warsztat poświęcony jest analizie klasyfikacji ICD-11 w kontekście psychologii rozwojowej dzieci i młodzieży, z uwzględnieniem perspektywy psychodynamicznej oraz integracyjnego podejścia do diagnozy klinicznej. Punktem wyjścia będzie refleksja nad tym, w jakim stopniu ICD-11 odpowiada na złożoność procesów rozwojowych oraz wewnętrzną dynamikę funkcjonowania psychicznego dziecka i adolescenta, w tym rolę relacji, konfliktów intrapsychicznych oraz mechanizmów regulacji emocji. Szczególna uwaga zostanie poświęcona napięciom pomiędzy formalnymi kryteriami diagnostycznymi a rozumieniem pacjenta jako osoby rozwijającej się w relacjach i określonym kontekście rozwojowym.

Warsztat podejmie temat ryzyka redukcjonizmu diagnostycznego oraz nadmiernej patologizacji zjawisk rozwojowych, proponując integracyjne spojrzenie łączące klasyfikację ICD-11 z wywiadem rozwojowym, obserwacją kliniczną oraz konceptualizacją psychodynamiczną. W trakcie pracy na przykładach klinicznych uczestnicy będą zaproszeni do refleksji nad tym, jak integrować dane diagnostyczne z rozumieniem struktury osobowości, poziomu organizacji funkcjonowania psychicznego oraz aktualnych zadań rozwojowych pacjenta. Warsztat ma charakter interaktywny i łączy krótkie wprowadzenia teoretyczne z analizą przypadków klinicznych oraz moderowaną dyskusją, wspierając rozwijanie refleksyjnego i rozwojowo osadzonego myślenia diagnostycznego w pracy klinicznej z dziećmi i młodzieżą.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Katarzyna Goch

Afiliacja

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

Klinika Psychiatrii Dzieci i Młodzieży w Poznaniu.

Akademia WSB

Samookaleczenia i próby samobójcze nastolatka jako wyzwania psychoterapeuty w pracy z rodziną

Według wyników publikowanych badań i raportów policji, placówek ochrony zdrowia i fundacji zajmujących się niesieniem pomocy dzieciom i młodzieży w kryzysach psychicznych oraz wspieraniem ich bliskich w trakcie zdrowienia, liczba młodych ludzi samookaleczających się i podejmujących próby samobójcze jest wciąż wysoce niepokojąca. Jednocześnie mimo zauważalnego trendu do zmniejszania się liczby samobójstw dokonanych, nie sposób nie mieć na uwadze niedoszacowania rzeczywistej liczby dzieci i młodzieży podejmujących zachowania autoagresywne. W tym kontekście praca psychoterapeuty rodzinnego niesie ze sobą wiele wątpliwości i pytań. Uwzględnianie perspektywy wszystkich członków rodziny, a jednocześnie dbanie o jakość przymierza terapeutycznego, jest nie lada wyzwaniem. W jaki sposób pracować z rodziną, aby efektywnie poprawiać zdolność jej członków do mentalizacji, wzmacniać ich umiejętności komunikacyjne, uczyć regulowania emocji i rozwiązywania konfliktów? Jak wspólnie z rodziną wyznaczać cele terapii oraz formułować realistyczne oczekiwania wobec siebie? Kiedy i w jakim zakresie edukować członków rodziny na temat funkcji samouszkodzeń? Dlaczego warto pamiętać o wzmacnianiu lub przywracaniu rodzicom i dzieciom przynależnych im ról w rodzinie? W jaki sposób pomagać poszczególnym członkom rodziny z radzeniem sobie z lękiem, poczuciem winy, bezsilnością? To tylko niektóre z pytań, wokół których skonstruowany będzie warsztat, chcąc zaprosić Państwa do wspólnej refleksji, dzielenia się doświadczeniami i wypracowywania wspólnych pomysłów.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Monika Janczura

Afiliacja

Poradnia Psychiatrii Dzieci i Młodzieży Oddziału Klinicznego Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie

Fundacja Kontekst na Rzecz Rozwoju Psychoterapii i Terapii Rodzin w Krakowie

TBRI – interwencja relacyjna oparta na zaufaniu. Holistyczny sposób wspierania dzieci po doświadczeniu traumy

TBRI®-Trust-Based Relatio Intervention- interwencja relacyjna oparta na zaufaniu to holistyczne, oparte na badaniach podejście terapeutyczne i wychowawcze. Służy wspieraniu dzieci i młodzieży po traumach, koncentrując się na budowaniu bezpiecznej więzi, zrozumieniu emocji i regulacji zachowania. Metoda ta stworzona przez dr Karyn Purvis i dr. Davida Crossa, z Instytutu Rozwoju Dziecka Karyn Purvis TBRI® opiera się na wielu latach badań nad przywiązaniem, traumą i działaniem mózgu. Choć model TBRI® powstał z myślą o dzieciach, które doświadczyły krzywdzenia, zaniedbywania i/lub traumy, okazał się skuteczny w pracy z wszystkimi dziećmi.

TBRI® oferuje praktyczne narzędzia rodzicom, opiekunom, nauczycielom oraz innym osobom pracującym z dziećmi, aby mogły pomóc dzieciom w urzeczywistnieniu ich potencjału.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Benita Dobrzańska

Zuzanna Dobrzańska

Afiliacja

Wrocławski Instytut Psychoterapii

Taniec i ruch jako jedna z form wspierania osoby w pracy psychoterapeutycznej

W trakcie warsztatu zostaną omówione krótko różnice pomiędzy choreoterapią a psychoterapią tańcem i ruchem, a następnie zostanie przybliżona (krótko) koncepcja Rudolfa Labana dotycząca Analizy Ruchu. Uczestnikom zostaną praktycznie zaangażowani w podstawowe kategorie dotyczące Analizy Ruchu oraz doświadczenia pozwalające na ich ucieleśnienie. Celem jest zwrócenie uwagi na świadomość ruchu, jego elastyczność, płynność a w konsekwencji poczucie własnego ciała, co w praktyce psychoterapeutycznej ma niebagatelne znaczenie.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Dr Łupicka – Szcześnik Dagmara

Afiliacja

Akademia Nauk Stosowanych im. Stanisława Staszica w Pile

Uniwersytet Zielonogórski

Terapia grupowa adolescentów w ramach struktur NFZ z perspektywy Analizy Transakcyjnej - od kontraktu do autonomii

Warsztat poświęcony jest możliwościom zastosowania Analizy Transakcyjnej (AT) w psychoterapii grupowej adolescentów realizowanej w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia. Punktem wyjścia będzie rozumienie AT jako metody kontraktowej, w której kontrakt organizuje cele pracy, zakres odpowiedzialności oraz ramy współpracy terapeutycznej. W odniesieniu do pracy grupowej z młodzieżą szczególnego znaczenia nabiera nie tylko kontrakt dwustronny między terapeutą a pacjentem, lecz także kontrakt trójstronny i wielostronny, obejmujący rodziców lub opiekunów, zespół terapeutyczny oraz instytucjonalny kontekst leczenia. W tej perspektywie omówione zostaną: klasyczna koncepcja kontraktu, proces kontraktowania, warunki dobrego kontraktu, a także poziomy kontraktu – administracyjny, profesjonalny i psychologiczny – jako narzędzia porządkujące proces terapeutyczny i wspierające bezpieczeństwo pracy grupowej (Berne, 1966; English, 1975; Hargaden i Sills, 2002; Rotondo, 2020; Terlato, 2017).

Drugą osią warsztatu będzie pojęcie autonomii, rozumianej w Analizie Transakcyjnej jako podstawowy wskaźnik zdrowia psychicznego i dojrzałości, wyrażający się w zdolności do świadomości, spontaniczności i intymności (Berne, 1966). Z tej perspektywy kontrakt nie będzie ujmowany wyłącznie jako formalne ustalenie zasad, lecz jako proces wspierający przechodzenie adolescenta od zewnętrznej kontroli ku większej odpowiedzialności, sprawczości i bardziej dojrzałemu uczestnictwu w relacji grupowej. Poza częścią teoretyczną uczestnicy zostaną zaproszeni do ćwiczenia omawianych koncepcji poprzez pracę na krótkich winietach klinicznych oraz formułowanie kontraktów adekwatnych do specyfiki terapii grupowej młodzieży w strukturach NFZ (Berne, 1966; Rotondo, 2020).

Bibliografia

- Berne, E. (1966). *Principles of group treatment*. Oxford U. Press.
- English, F. (1975). *The Three-Cornered Contract*. *Transactional Analysis Journal*, 5, p. 383-384.
- Hargaden, H., Sills, C. (2002). *Transactional Analysis. A Relational Perspective*. London and New York: Routledge, Taylor and Francis Group.
- Rotondo, A. (2020) *Rethinking Contracts: The Heart of Eric Berne's Transactional Analysis*, *Transactional Analysis Journal*, 50:3, p. 236-250, DOI: 10.1080/03621537.2020.1771032
- Terlato, V. (2017). *Secret Gardens and Dusty Roads*, *Transactional Analysis Journal*, 47:1, p. 8-18, DOI: 10.1177/0362153716676773.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Alicja Dominiak (UAM, IP)

Piotr Przybylski (UZ, CAT)

Afiliacja

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Instytut Psychoedukacji

Uniwersytet Zielonogórski

Centrum Analizy Transakcyjnej w Poznaniu

Dziecko z ADHD – jak zbudować skuteczny system wsparcia między gabinetem, szkołą i rodziną?

Dysregulacja emocjonalna to jeden z najbardziej obciążających – i przez długi czas pomijanych – wymiarów funkcjonowania dziecka z ADHD. Współczesne badania jednoznacznie wskazują, że to właśnie trudności w modulowaniu reakcji emocjonalnych, a nie sama nadaktywność czy problemy z uwagą, w największym stopniu wpływają na jakość relacji, samoocenę i codzienne funkcjonowanie tych dzieci (Lórea-Conde et al., 2020; Liu et al., 2025).

Specjaliści pracujący z tą grupą dzieci dobrze znają pewien paradoks: nawet najlepiej zaprojektowane wsparcie traci skuteczność, gdy nie przekłada się spójnie na klasę i dom. Gabinet, szkoła i rodzina operują odmiennymi modelami rozumienia trudności, różnym językiem i różnymi narzędziami. Efektem jest wsparcie fragmentaryczne – intensywne, ale niespójne. A dziecko z ADHD, które potrzebuje przewidywalności i powtarzalności, funkcjonuje jednocześnie w trzech różnych systemach (Lyst et al., 2025).

Ten warsztat jest odpowiedzią na to wyzwanie – praktyczną i narzędziową.

Uczestnicy poznają konkretne narzędzia psychoedukacyjne możliwe do wdrożenia w każdym z trzech środowisk dziecka: w pracy specjalisty, w klasie i w domu. Warsztat obejmie m.in. sposoby wspierania rozpoznawania i nazywania emocji u dzieci z ograniczoną samoświadomością emocjonalną, narzędzia pełniące funkcję wspólnego języka między specjalistą, nauczycielem i rodzicem oraz praktyczne modele koordynacji działań między środowiskami – tak, aby wsparcie było spójne, a nie równoległe. Wszystkie omawiane rozwiązania są osadzone w aktualnej wiedzy na temat dysregulacji emocjonalnej w ADHD i prezentowane z myślą o ich bezpośredniej użyteczności w codziennej pracy z dzieckiem i jego otoczeniem.

Uczestnicy wyjdą z gotowym zestawem narzędzi możliwych do zastosowania już następnego dnia pracy – niezależnie od tego, czy pracują w poradni, szkole, czy gabinecie prywatnym.

Warsztat skierowany jest do specjalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą – psychologów, psychoterapeutów, pedagogów oraz psychiatrów, a także nauczycieli i innych osób zainteresowanych wdrażaniem rozwiązań opartych na dowodach naukowych i możliwych do zastosowania w codziennej praktyce.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

mgr Marta Bartosik-Piotrowska

Afiliacja

Emocjolandia

Diagnozowanie niepełnosprawności intelektualnej - współczesny standard postępowania

Diagnozowanie niepełnosprawności intelektualnej (NI) jest jednym z najbardziej odpowiedzialnych zadań w praktyce psychologicznej, niosącym istotne konsekwencje prawne, edukacyjne i systemowe dla osoby badanej. Celem warsztatu jest zapoznanie uczestników z aktualnymi standardami prowadzenia procesu diagnostycznego, zgodnymi z wytycznymi DSM-5 TR, ICD-11 oraz AAIDD.dia

Podczas spotkania szczegółowo omówione zostaną dwa równorzędne filary diagnozy: funkcjonowanie intelektualne (Kryterium A) oraz funkcjonowanie adaptacyjne (Kryterium B). W części poświęconej pomiarowi inteligencji uczestnicy dowiedzą się:

- jakie wymogi psychometryczne muszą spełniać narzędzia wykorzystywane w diagnozie NI,
- dlaczego współczesna diagnoza opiera się na hierarchicznej teorii inteligencji C-H-C i wielowymiarowych bateriach testów,
- jak interpretować wynik ogólny oraz jak wykorzystywać analizę profilową w celu wskazania mocnych i słabych stron funkcjonowania poznawczego.

Warsztat poruszy również kwestię diagnozy funkcji adaptacyjnych w trzech głównych obszarach: poznawczym, społecznym i praktycznym, podkreślając konieczność stosowania wystandaryzowanych narzędzi przeznaczonych do oceny zachowań adaptacyjnych.

Warsztat skierowany jest do psychologów praktyków i ma na celu dostarczenie wiedzy niezbędnej do rzetelnej i trafnej diagnozy niepełnosprawności intelektualnej, opartej na aktualnej wiedzy naukowej oraz standardach przyjętych w systemach klasyfikacji DSM-5 TR oraz ICD-11.

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Diana Fecenec,

Dr Radosław Wujcik

Afiliacja

Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego

System Diagnozy Dzieci i Młodzieży SENA – zastosowanie we wstępnej ocenie objawów neuroatypowości u dzieci w wieku przedszkolnym

Celem warsztatu jest przedstawienie sposobu pracy z Systemem Diagnozy Dzieci i Młodzieży SENA (Fernández-Pinto i in., w polskiej adaptacji Joanny Niedzieli i Emilii Wrocławskiej-Warchali, 2024) w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym (od 3 do 6 lat) oraz zwrócenie uwagi diagnostów na kwestie wczesnych przejawów ADHD i trudności związanych z różnicowaniem ADHD i spektrum autyzmu.

System SENA to wielowymiarowe narzędzie, które służy do diagnozy problemów emocjonalnych i behawioralnych dzieci i młodzieży od ukończenia 3 roku życia. Zawiera również skale pozwalające na ocenę nietypowego przebiegu rozwoju oraz zachowań charakterystycznych dla spektrum autyzmu. Dla dzieci w wieku przedszkolnym przeznaczone są dwie wersje: wypełniana przez rodzica i wypełniana przez nauczyciela przedszkolnego. Wersje te pozwalają na identyfikację najczęściej pojawiających się problemów i zaburzeń na tym etapie rozwoju. W skład SENA wchodzi skale problemów, wrażliwych sfer funkcjonowania oraz zasobów osobistych, a także skale kontrolne, umożliwiające ocenę stylu odpowiadania. Istotną rolę odgrywają również pozycje krytyczne, pozwalające zidentyfikować trudności wymagające szybkiej interwencji.

Diagnoza w kierunku spektrum autyzmu w wieku przedszkolnym nie budzi żadnych wątpliwości i jest szeroko omawiana w literaturze; inaczej jest w przypadku diagnozy ADHD. Z tego względu punktem wyjścia warsztatu będzie omówienie doniesień z literatury przedmiotu dotyczących wczesnych objawów ADHD i stabilności diagnoz stawianych w okresie przedszkolnym. W drugiej części skupimy się na skalach istotnych przy ocenie objawów neuroatypowości, z omówieniem wyników badań walidacyjnych w grupach neuroatypowych, tj. profilu SENA charakterystycznego dla dzieci z diagnozą spektrum autyzmu i profilu SENA charakterystycznego dla dzieci starszych (7-12 lat) z diagnozą ADHD. W trzeciej części skupimy się na studium przypadku 4-letniej dziewczynki i interpretacji jej wyników w kontekście przytoczonych danych walidacyjnych oraz danych z literatury przedmiotu dotyczących objawów ADHD w wieku przedszkolnym i różnicowania ze spektrum autyzmu. Na końcu rozważymy możliwe dalsze kroki diagnostyczne.

W ramach warsztatu uczestnicy będą mieli możliwość zapoznania się z arkuszami SENA wykorzystywanymi w badaniu dzieci w wieku przedszkolnym oraz z podręcznikami i przykładowymi raportami z wersji elektronicznej.

Słowa kluczowe: diagnoza dzieci w wieku przedszkolnym, neuroatypowość, zaburzenie ze spektrum autyzmu, ADHD

Stopień/ tytuł naukowy, imię i nazwisko Autora/Autorów

Dr Emilia Wrocławska-Warchala

Joanna Niedziela

Afiliacja

Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego

